

Vågspelet i utrikespolitiken

USA:s hänvändelse till Sverige och ett trettital andra stater i den östasiatiska frågan gäller närmast om de tillfrågade är villiga att i Förenta nationerna gå med på att beteckna det kommunistiska Kina som angripare. Enligt samstämmiga uppgifter har högern och folkpartiet i utrikesnämnden uttalat sig för att frågan skall besvaras med ja, medan regeringen och nämndens socialdemokratiska ledamöter vill svara nej. Problemet om aktion av någon art mot Kina — ekonomiska sanktioner, avbrytande av diplomatiska förbindelser — är icke nödvändigt sammankopplat med frågan om principiellt och moraliskt avståndstagande till den kinesiska aggressionen. Det är möjligt att besvara den nu ställda frågan med ja och att avböja exempelvis ett sanktionsförfarande som otjänligt. Sannolikt kommer åtskilliga stater att följa denna linje.

Hur kan då den socialdemokratiska positionen motiveras? Inte med några rimliga skäl, det är intrycket av vad partiets huvudorgan skrivit i saken. Morgon-Tidningen förklarar: "Att Kina uppträder som angripare är ju ett klart faktum, oavsett om man vill konstatera det eller ej." Tidningen finner alltså att det självklara svaret på USA:s fråga är ja — men just därför att detta ja är självklart anser man det i sin ordning att svara nej. Så tanklöst går det att skriva i regeringsorganet i en livsviktig fråga. Men fortsättningen är inte bättre. Med utförliga citat ur en utredning om FN av år 1946 styrker tidningen det faktum som för alla är välkänt, och pinsamt välkänt, sedan fem år, nämligen att stormakterna i förbundsorganisationens råd har vetorätt och att alltså en aktion mot en angripare inte kan av rådet beslutas mot Rysslands veto. Har man då glömt att enligt den av förbunds församlingen i höstas antagna s. k. Achesonplanen subsidiärt beslut — t. ex. om en stats stämplande som angripare och om anbefallande av en viss aktion — kan fattas av själva församlingen och att Sveriges delegation med utrikesministern i spetsen godtog och klart uttalade sig för denna

ordning? Hr Undén betonade till och med att generalförsamlingen redan tidigare rekommenderat vissa aktioner, t. ex. om diplomatisk bojkott av Spanien och förbud mot export av krigsmateriel till Greklands grannländer: "Jag ser däri en lycklig omständighet för vår organisation, vars stadga liksom varje skriven författning bör utvecklas organiskt för att inte bli en död bokstav."

Då dessa regeringsorganets undanflykter inte kan tas på allvar, frågar man sig vilka de verkliga motiven är för regeringens ståndpunkt. Tro på att Sverige genom undfallenhet kan blidka Ryssland, detta Ryssland i vars officiella språkrör hrr Erlander och Undén liksom andra demokratiska svenskar dag efter dag stämplas som dollarlakejer och krigshetsare? Tro på att ett Västeuropa som inte tar ställning kan bli en brygga mellan USA och Ryssland (hr Undéns tanke för fyra år sedan) eller kan finna nåd hos de ryska maktthavarna? Eller är inrikespolitiska motiv avgörande? Gång efter annan skymtar tanken att socialdemokratien, om den lyckades framkalla en motsättning av utrikespolitisk art gentemot andra partier, tror sig kunna vinna röster på en demagogi som inte skyggar för att

göra fredsviljan till ett monopol för partiet.

I varje fall är det ett vågspel med landets säkerhet som här bedrivs. Allt tyder på att Danmark, Norge, England och andra till FN anslutna stater i Europa åtminstone kommer att positivt och alltså — enligt det svenska regeringsorganet — självklart riktigt besvara frågan om Kina uppträtt som angripare; om några samfälliga åtgärder skall vidtas och i så fall vilka blir en senare fråga. Inom de flesta stater har man allmänt klart för sig att ett blankt nej till USA:s förslag är det bästa stöd som kan ges åt den amerikanska isolationismen och därmed ett steg mot Västeuropas isolering och undergång; man har också klart för sig att ett sådant nej avklipper möjligheten att öva inflytande på USA:s asiatiska politik. I detta läge kan Sverige bli ensamt med ett svar som säkligt är uppenbart ohållbart och blott har den innebörden att landet ställer sig utanför de till fredsorganisationen hörande demokratiernas gemenskap.

Redan att vi avvisat Atlantpaktens innebär att vi riskerar att stå ensamma mot en rysk angripare. Den linje regeringen nu är inne på kan bli än mer ödesdiger. Sverige kommer att stå i särklass i amerikansk opinion såsom ovilligt att prestera ens en moralisk anslutning till gemenskapen. Hr Undén klarlade för några år sedan att de baltiska staterna inte var värda ett bättre öde än att uppslukas av Ryssland. Hans egen politik kan bli en förträfflig motivering för en amerikansk politiker som i framtiden vill förklara att Sverige inte var värt de fria staternas hjälp.